

גנזי המלך

41 קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת ארבע נופות

מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

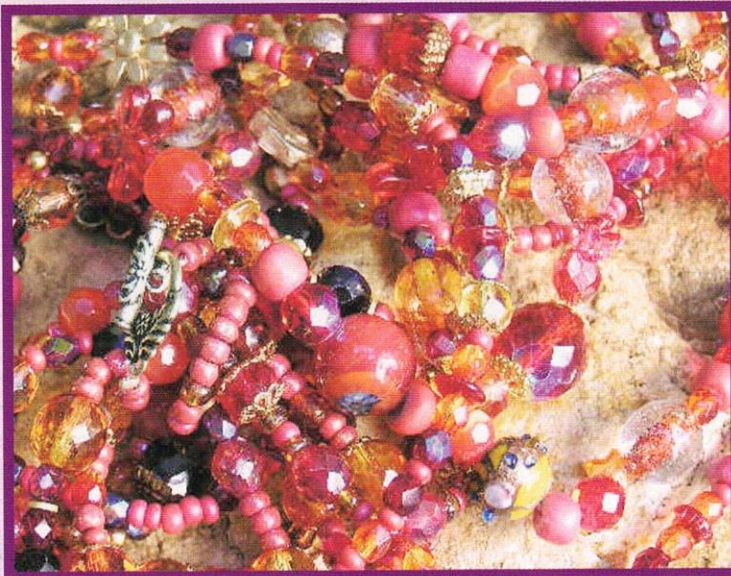
משל הבן העשיר והבן העני

גדולי ישראל אמרו שמצות התוכחה שהם קיימו באחרים תמיד, היתה עם הרבה תועלת לעצמם. תמצית מהרצאה של הרב אמנון יצחק בענין הדאגה לזולת

מכובדים עומדים לקבל את האורחים עם זרי פרחים ופתאם מגיעה לימוזינה ארוכה ושחורה. כולם שואלים: מי זה, מי? והנה יוצא הבן העשיר, עם כל המשפחה, כולם לבושים נוצצים וזוהרים. "אוהו, זה הבן

העני? אומר לו האב: "לא תקבל ממני דולר אחד". "מה? אבא אתה שקרן? אבא, אני הוצאתי 250 אלף דולר רק לכבודך, אם לא היית כותב לי במפורש שכל ההוצאות עליך, אני לא הייתי קונה ומבזבז כל כך".

אומר לו האב: "מה אני כתבתי? כל ההוצאות שלכבודי, אני משלם! כל ההוצאות שאתה הוצאת היו לכבודך, לא לכבודי. אם היית דואג לכבודי, לא היית מבזה אותי כך, שאחייך יגיע על עגלה, עני, עם בלויי סחבות. אם היית דואג לכבודי, היית קונה גם לו, היית מלביש אותו ואת משפחתו, דואג שגם הוא יבוא עם רכב כזה, זה כבודי, שהילדים שלי כלם יהיו מסודרים..."

אחרי מאה עשרים שנה אנחנו נגיע לעולם האמת, יש כאלה שיבואו על לימוזינה לבית דין של מעלה, מרוצים ועם משאיות של מצות, כמו טוסים ויתפארו: תראו כמה מצות עשינו בחיים. יסתכלו עליהם ויגידו להם: זה נעשה לכבוד ה', לשם שמים? לא! זה עשיתם בשבילכם, שיהיה לכם גן עדן, שתקבלו שכר, זה לא לכבוד ה' יתברך. שהרי מי עכשיו מי מגיע? השכן שלכם, תפרן מסכן, פצוע, מדוכא, רועד מפחד, מה הוא יגיד? הוא לא יודע כלום ולא עשה כלום. אומרים לו אתה מכיר אותו? כן, זה שכן שלך, לא? כן, אתה ניסית פעם לקרב אותו? דאגת לו? השפעת עליו? הרי הקב"ה רוצה שתדאג גם לזולתך, כמו שאתה דואג לעצמך. "ואהבת לרעך כמוך", 'כמוך ממש'.

המוצלח שלו" אומרים איש לרעהו. לאחר שעה ארוכה, מגיעה עגלה מקרטעת כשמתוכה יוצאים ומקפצים כמה שחיפים מתגנדים, חצי בהכרה וחצי בלי, מי אלה? שואלים המכובדים. "אה, זה הבן השני של בעל השמחה". הבן השני? ככה הוא נראה? אללי אללי, כולם מדברים. החתונה מתחלת, כולה מפוארת והתזמורת מהוללת, האנשים מכובדים, המאכלים טעימים והנגונים מנעימים. העשירים שמחים אך הענים עצובים. החתונה נגמרת. בא הבן העשיר לאביו ואומר לו: "אבא הנה החשבון, 250 אלף דולר ההוצאות לכבודך, תן את לי את

לאב עשיר אחד, היו שני בנים נשואים, אחד עשיר ואחד עני. שניהם גרו בארה"ב. האב גר בישראל והיה לו בן שלישי צעיר שעמד להתחתן. שלח מכתב לבנו העשיר בארה"ב בזה הלשון: בני, אחיך עומד להכנס בבית הנשואין ואני רוצה מאד שתבוא עם כל משפחתך, כל מה שתקנו לכבודי - אני משלם. בסוף המכתב הוא ציין: תודע לאחיך העני ותדאג שיבוא גם הוא לחתונה. הבן העשיר שמח שמחה גדולה על ההרשאה, לא מספיק לו עושרו הרב. פתאם, אם כל ההוצאות על חשבון האב, הלכו הוא וכל המשפחה, קנו חליפות, שמלות, כובעים, טבעות, תכשיטים ומה לא. כל נסיעותיהם היו בלימוזינות, במטוס טסו במחלקת ה'פירסט קלאס', משרתים מלוים אותם, הלא כל ההוצאות על חשבון האב שכתב, שכל ההוצאות שהן לכבודו, הינן עליו.

יום לפני העליה למטוס, מצלצל האח העשיר לאחיו העני ואומר לו: אתה יודע, אחינו הקטן מתחתן, אבא בקש שתבוא! ולא אמר לו כלום מענין ההרשאה שנתן להם אביו. ואחיו הרש, עני ואביו, מסכן ודלפון, עם בגדים בלויים הוא ומשפחתו כחושבים ורזים כמו ברווזים בלי נוצות. כשהם מגיעים למטוס הינם מבקשים שישומו אותם בתא המטען כי אין להם כסף בשביל לשלם אפילו במחלקה הרגילה... מגיעים לארץ. האבא גר בחוילה גדולה, מרשאות, פרדסים ונחלים מפכים. שורה של

W
לקוח
נק
בחברה
"שופר"
חד לאחר
עד החיוב
נקבעו.
ע"י נכס
זימני/סן
זובר לז
מתחייב
סכומים

דף חדש

כל העולם אינו שוה לדבר אחד מהתורה

לקט ממכתביו של רבי יעקב ישראל קנייבסקי - הסטייפלר זצ"ל המופיעים בספר 'קריינא דאגרתא' בגודל למוד התורה לקראת המחזור החדש של למוד בדף היומי

עיקר השראת השכינה בישראל על ידי למוד התורה

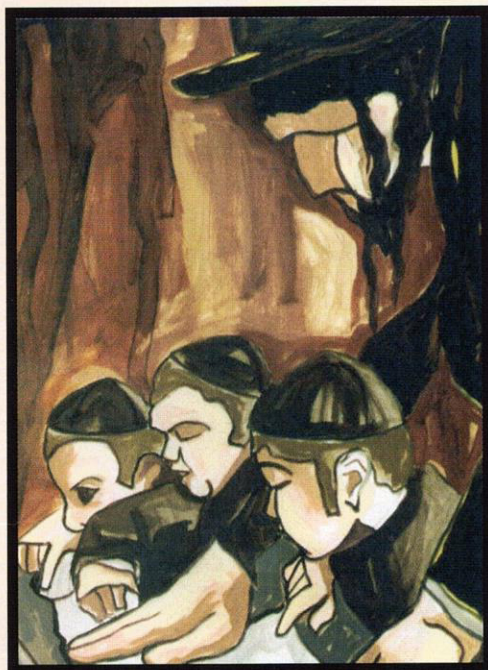
הן מודעת זאת כי עיקר בריאת האדם וירידתו לעוה"ז השפל, הוא בשביל יגיעת התורה, כמו שאמרו חז"ל בסנהדרין צ"ט על הפסוק "אדם לעמל יולד", 'איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, כשהוא אומר "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך" הוא אומר לעמל תורה נברא וכו' ואמרו חז"ל בברכות ח' 'מיום שחרב בית המקדש אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד' היינו שעיקר השראת השכינה בישראל אינו אלא על ידי למוד התורה.

וכתיב "כל חפציי לא ישוו בה" ואמרו חז"ל בירושלמי ריש פאה: 'כל העולם כולו אינו שוה לדבר אחד מן התורה ואפילו כל המצות אינם שווים לדבר אחד מן התורה', היינו ששכרה כנגד כולן. ומבואר במגילה ט"ז: 'דגדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות ויותר מכבוד אב ואם ויותר מבנין בית המקדש' עיי"ש 'ודגדול תלמוד תורה יותר מהקרבת קרבנות' כמו שאמרו חז"ל בר"ה י"ח: 'על בית עלי בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה וכו'.

להדיח מכל התורה ומכל היהדות רחמנא ליצלן!

לכבוד התלמיד היקר... נ"י. מה שעלתה על דעתך ח"ו להפסיק את הלמוד, הוא דרכי היצר הרע שרוצה להדיח מכל התורה ומכל היהדות רחמנא ליצלן. כי היום אומר כך ומחר וכו' וח"ו חלילה להפסיק את למוד התורה. ותדע בבירור כי גם לכשתצא לעולם לא תמצא מנוח ונחת, כי בכל יום מתחדשים כעס ומכאובים שלא ישוער כלל וסוף שמתחרטים ואומרים כי

טוב לי אז מעתה. וצריך לדעת כי במשך איזו עשרות שנים שעוברים כצל עובר, לא נשאר אצל האדם מאומה מכל עמלו

ורק אך התורה והמצות הוא קנינו הנצחי שישאר לו.

כל פגישה עם מישהו משפיע

אחר דרישת שלומו הטוב, מכתבו הגיעני ושמתחי טובא, כי זה זמן רב שלא קבלתי מכבודו מכתב עם דברי תורה וחששתי אולי מפני טרדת פרנסה בריוח אינך קובע עתים לתורה ח"ו. אשר מלבד עצם חיוב קביעות עתים לתורה כמבואר בשו"ע ריש הלכות תלמוד תורה, עוד יוכל להפיג ח"ו כל היראת שמים מתוך פגישות ומשא ומתן עם אנשים שונים הרחוקים מיהדות וידוע כי כל פגישה עם מישהו משפיע כל אחד על חבירו וכו' ואין כאן

מקום להאריך ה' ישמרנו. והנני דו"ש ומברכו בהצלחה ברו"ג ומצפה לקבל מכבוד תורתו החדשה תורה נעימים בלא הפסקות גדולות.

מאד מאד צריך לשמור על קביעת עתים לתורה

..אולי כדאי שאתה תישן כשעה יותר אחר העבודה, למען לא תדרם בסל למודך עם... כי מאד מאד צריך לשמור על קביעת עתים לתורה וזה כל האדם ולא פטירתו של אדם מהעולם, מאומה לא בעמלו זולת התורה והמצות שזכה בחייו. וגם התורה מגינה ומצלא ובלא לם התורה אי אפשר להחזיק מעמד בדור שלנו ואני תקוה שבמשך הזמן עוד תב נעימות וספוק בלמודך בעזרת ה"י ותה ברכה א"ה.

דבר המסכן את כל האמונה וכל היהדות!

להבחור היקר... שיחי' ויצליח בה' ויר"ש. מכתבך קבלתי והנה מלבד בדורות שעברו, היתה עזיבת למוד התורה בגיל כמותך רק הפסד של התהוות חכם מופלג, אבל על כל פנים נשאר תורה וירא שמים, באשר שהסביבה היתה ככה. אבל כהיום צעד כזה מסכן מאד כל האמונה וכל היהדות ר"ל, כי אצל קטן נשארים, אחר יציאתם לשוק בגיל כזה נאמנים לתורה. ואמרו 'אל תאמין בעצמך' וכו' ואע"פ שיש לו כי בטוח הוא במה שיש לו, מכל לאט לאט הסביבה פועלת באופן נורא ישמרנו. והנני מברכך שתצליח בתורה וירא שמים, תצליח ברוחניות וגשמיות. ■

טו' בשבט

כתרה של ארץ ישראל

מעלתה של הארץ היא בהיותה קרובה לבורא ומושגחת על ידו ישירות. לכן נקבעו בה מצות מיוחדות שאינן נוהגות בכל מקום אחר

וידיעה זו כי 'מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו' (תפילת מוסף לחגים) הביאה את העם לשמור לה אמונים, אחרי שלנו היא, מכח הבטחה שאינה בטלה ואין בכח אדם לבטל את רצון הבורא וכל הנביאים נבאו על שיבת ציון וחזרתנו אליה, בתנאי שנעמוד 'בתנאי החוזה'. אך הקדושה והחשיבות של הארץ אינם בטלים לעולם.

וכך לשון המשנה: 'עשר קדושות הן, ארץ ישראל קדושה מכל העולם וכו' עד קדש הקדשים שבו משכן לב האומה, ארון הברית וכו' הלוחות ועליהן חרותות עשרת הדברות.

וכדי לקיים ולחזק את הקשר קבעו חכמינו בכל תפילה ובכל ארוע, את זכרה של הארץ וירושלים. בתפילה ובברכת המזון, בשעת שמחה, שבירת כוס מתחת לחופה כדי לזכור שאין שמחתנו שלמה כל עוד לא זכינו לבנינה של ירושלים, בכל בית יש קטע לא מסוייד כזכר לחרבן.

אלו ועוד, הם הקשר הנצחי שבין העם לארץ ורק זאת עמדה לנו להשאר נאמנים לה ולא להחליפה ולהמירה באחרת לאורך כל שנות נתוקנו ממנה.

כל דבר גשמי, חויתי, ניתן להשבה במקום אחר שוה, או יותר מרגש ממנו. מסעות וטיולים ניתן לערוך בכל פינות כדור הארץ, 'קומזיצים' גם הם לא קשורים דוקא למקום זה או אחר, רק המימד הרוחני אינו ניתן להעברה ולכן קשורים הם, ברית התורה, ברית הארץ וברית ישראל והחוט המשולש לא במהרה ינתק. ■

שאינן נוהגות בכל מקום אחר, קדושתה ומעלתה נובעות מרצון הבורא המיוחד לה ורק לה ולכן עוד טרם יצאה האומה לדרכה, כבר מובטח אבי האומה, (בראשית י"ב) "לזרעך אתן את הארץ הזאת". ואח"כ בפרק ג': "כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם", "קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה". ופסגת הנבואה 'ברית בין הכתרים' (פרק ט"ו), "ויאמר אליו אני ה'".

אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה" ופרק י"ח: "ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת".

כלומר הארץ המוכתרת לאברהם תהיה את הכר הגדול לעם שעתידי לצאת מזרעו והיות הארץ חלק מהותי ובלתי נפרד מכל עבודת האלקים ולא קטע לאומי בודד ועל כן תלוה תמיד הבטחה זו, בקיום התורה והמצוות. ואלו הפוך, הדבר גרר אבדן הארץ, גלות ושממה.

בפרשיות בחקותי (ספר ויקרא) ובפרשת כי תבוא (בספר דברים) קושר הבורא את קיום התורה, לקיומנו בארץ וגלותנו ממנה, בהפרת הברית.

הרב יוסף ברוך מיוחד ל-ארבע נופות

ראש השנה הוא הכתר הענוד לראשה של ארץ ישראל, שכן רק בה יש חשיבות למנין זה הנוסף על חדש תשרי ויש כאן את המקום להרחיב ולבאר את מעלתה של ארצנו ובמה נתיחדה עד כי שמרנו לה אמונים בכל התקופות ובכל מקומות פזורנו עד ראותינו שיבת בניה אליה כשוב ילדים אל חיק אמום.

כל עם קשור לארצו ולאדמתו, הנוף המיוחד לה, האקלים והפירות להם הורגל מעת לידתו. במה שונה איפה "אהבת ישראל" מאהבת אנגליה או כל מקום אחר?

מעלות אלו שהוזכרו לעיל הינם באמת בכל מקום אחר בעולם ובלי ספק שהמטיילים בקנדה עומדים משתאים ונפעמים למול מפלי הניאגרה האמתניים ומלאי ההוד יותר מאתנו למרגלות מפל "התנור" במטולה וגם אוהבי הנוף המדברי ימצאוהו במדבריות 'סהרה' ו'נאבדה' יותר מאשר במדבר יהודה ולכן אין די באותם נמוקים שאנו שומעים על "קומזיצים" בוני קשר וארכיאולוגיה וכו', יש כאן משהו מעבר, העומד מעל כל אלו, שהרי בשום עם ולשון לא תפסו ולא נשארו קיימים.

דברי הרמב"ן (חומש ויקרא בפרשת אחרי מות) שופכים אור יקרות על הנושא. מעלתה של הארץ היא בהיותה קרובה לבורא ומושגחת על ידו ישירות ולא באמצעות מלאכים 'מתווכים' כשאר האומות ולכן נקבעו בה מצות מיוחדות

נוטוריקון

באר ענן ומן

בינו בווערים בע"מ ראשי תיבות: באר ענן מן

באר, ענן, מן. כתוב בגמרא (תענית ט'): כשמתה מרים, הבאר נעלמה וחזרה בזכות משה וכשמת אהרן, נעלם הענן וחזר בזכות משה וכשמת משה - הכל נעלם; יוצא שהכל היה לבסוף בזכות משה רבנו. לכן משה בן עמרם זה ר"ת: מן, באר, ענן (ב'ע"ס). ■

ההוכחה, אזי גם הבאר מים והעננים היו ארבעים שנה וגם הם הוכחה! הן כתוב "בינו בווערים בעם וכסילים מתי תשכילו" (תהילים צ"ד, ח') וממה יקבלו הבערים בינה? מה-ב'ע"ס, שוה ר"ת:

הרמב"ם ב'מורה נבוכים' כתב שעל כל הנסים כולם יכולים לומר 'שהכל בא במקרה'. אבל על מן ארבעים שנה במדבר כבר לא ניתן לומר כן. אומר ה"חתם סופר": אם מן ארבעים שנה הוא

פרשת בשלח

"חכם לב יקח מצות"

בשביל להחליט איזו מצוה לעשות חיבים לב טהור

"וַיִּסַּב אֱלֹקִים אֶת הָעַם בְּרֶדֶךְ הַמִּדְבָּר... וַחֲמִשִּׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות י"ג, י"ח)

אומר יהונתן בן עוזיאל **"וחמושים עלו בני ישראל"**: "...וכל חד עם חמשה תפלין סליקו בני ישראל מארעא דמצרים". לכל אחד היה חמשה ילדים. והרי למדנו שהיו לידות עם שישה בכרס אחד וכן למדנו שהיו חמישים וארבעה ילדים לכל משפחה?!

התרגום ירושלמי אומר שהיו מזוינים במעשים טובים. והלא למדנו שלבני ישראל לא היו מספיק זכויות להנצל ממצרים, כפי שלמדנו על הכתוב בהגדה: **"ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיו ואומר לך בדמיו חיי, בדמיו חיי"**?

ואומר ה"באר יוסף": במצרים מתו ארבע חמישיות מעם ישראל ומדובר על אלו שהיו רשעים. ומה היה על הבנים של כל הרשעים שמתו? להם דאגו אחרים וזה מה שאומר יהונתן בן עוזיאל, שכל אחד עלה עם חמשה ילדים - שבנוסף לילדיו הוא, כל אחד סיפח אליו עוד ארבע משפחות. כלומר, למי שהיו חמישים ילדים כעת יש לו כמאתים וחמישים ילדים!

ולזאת כיון התרגום ירושלמי ב"מעשים טובים": לקחת מספר כה גדול של ילדים, כמאתים ולאמץ אותם... אלו מעשים טובים מאד!

"וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הִשְׁבַּע הַשֶּׁבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְהָעֵלִיתֶם אֶת עֲצָמֹתַי מִזֶּה אֲתִכֶּם" (שמות י"ג, י"ט)

אומרת הגמרא (סוטה י"ג): **"בא וראה כמה חביבות מצות על משה רבינו שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה והוא נתעסק במצות והלך לחפש את עצמות יוסף, שנאמר 'חכם לב יקח מצות' (משלי י', ח)"**.

למה כתוב **"חכם לב יקח"** ולא **"חכם לב יעשה"**, הלא מצות עושים ולא לוקחים? ולמה כתוב **"יקח מצות"** והלא משה עשה כאן רק מצוה אחת, כשלקח את עצמות יוסף?

ולמה כתוב **"חכם לב"** ולא **"חכם שכל"**? אומר ה"באר יוסף": **"חז"ל אמרו שיש רמ"ה מצות עשה כנגד רמ"ה איברים שבאדם (עצמות). כשאדם עושה מצוה, הוא מחיה עצם אחת מתוך הרמ"ה. יוסף הצדיק עשה כמות גדולה ביותר של מצות: החל מהנסיון האישי שעמד בו וקידש בכך את כל גופו, עובר לכך שפרנס את כל העולם ביושר ועוד. כלומר, בעצמות יוסף היו מצות לרוב וזה נקרא שמושה רבינו לקח מצות..."**

ולגבי השאלה השניה - כשהגיעו בני ישראל לים, הים סרב להבקע בתחילה ורק לאחר שראה את עצמות יוסף נבקע. הוא נס מפני הנס. על מנת לבקוע את הים היה צריך מעשה לא טבעי וזה היה בזכותו של יוסף, שהתגבר על היצר בגיל שבע עשרה, כשהיה ללא הורים ולבד בארץ זרה! וזה היה זה נסיון קשה מאד ובנגוד לטבע האדם ולכן משה רבינו, כשלקח את עצמות יוסף עשה מצוה אחת של מת מצוה ופרט לכך הרויח מצוה שניה של קריעת ים סוף!

והתשובה לשאלה השלישית היא - כשרוד המלך התחבא במערה מפחד שאול, נכנס שאול למערה להסך את רגליו ורצו עבדי דוד להרוגו, אלא שאמר להם דוד להמתין והלך וחתך את כנף מעילו ואמר לעבדיו שאף אחד מהם לא יגע לרעה בשאול.

אומר המלבי"ם: דוד המלך הסתפק אם להרוג את שאול או לא. **"מה ד' רוצה שאעשה? החליט דוד לעשות מעשה: 'אראה מה הלב שלי אומר'. ניגש וחתך לו את הכנף. ואז כתוב בפסוק: 'ויך לב דוד אותו' כלומר: מיד אחרי זה ניגש לאנשיו ואמר להם שלא יפגעו לרעה בשאול, כי הלב של דוד אמר לו שלא לפגוע בשאול..."**

בשביל להחליט איזו מצוה לעשות, צריך לב טהור! לכן: **"חכם לב יקח מצות"**.

אומרת הגמרא (סוטה ל"ו, ל"ז): **"כשהיו בני ישראל על הים היו שבטים מנצחים זה עם זה. זה אומר אני יורד תחילה לים וזה אומר אני יורד תחילה"**

ליים. קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה שנאמר **"שם בנימין צעיר רודם"** (תהילים ס"ח, כ"ח) אל תקרא רודם, אלא **"רד ים"**; כשבט בנימין ירד ראשון, היו שרי יהודה רוגמים אותו באבנים, שנאמר **"שרי יהודה רגמתם"** (שם). לאחר מכן הגמרא מביאה את המאן דאמר השני, שאף אחד לא רצה לרדת לים, עד שנחשון קפץ ראשון למים.

אך לפי המאן דאמר הראשון, למה רגמו שרי יהודה את בנימין? מה איכפת להם שיכנסו לים ראשונים?

סדר המסע של בני ישראל במדבר היה שיהודה צועד בראש, לפתע הגיעה הודעה רחופה מאת ד' לשוב ולחנות מול פי החירות. מה עושים? כל מחנה ישראל על 12 השבטים מסתובב ויהודה נמצא קרוב מכולם לפי החירות ואילו בנימין נמצא הכי קרוב לים ועתה יוצאת ההוראה להכנס למים! בנימין רצה להכנס ראשון, אבל יהודה דרש שימתין עד שכל המחנה יסתובב כך ששוב יהודה יהיה הראשון! **"חז"ל במכילתא מדגישים כי בעקבות הויכוח בין שני השבטים, אמר ד' שכיון ששניכם רציתם לעשות כך, שניכם תזכו שבית המקדש יבנה על השטח של יהודה ושל בנימין."**

"משל למה הדבר דומה? לאדם שהלך לישון ובקש מבנו הגדול שיעיר אותו בעוד ארבע שעות ולבנו הקטן אמר שיעיר אותו בעוד שעה. לאחר שעה בא הבן הקטן ורצה להעיר את האבא, אבל האח הגדול לא נתן ואמר לו שהאבא בקש להעיר אותו רק בעוד מספר שעות. כתוצאה מהויכוח התעורר האבא ושאל לפשר המריבה? ספרו לו. אמר האבא: כיון ששניכם התכונתם לכבודי אני שמח."

למה **"חז"ל"** המשילו זאת על הפרש בן שלש שעות?

כתוב בגמרא (רש"י סוטה כ:): **"שמחנה ישראל היה ג' פרסאות וכתוב שמהלך אדם ביום הוא עשר פרסאות (פסחים צ"ג:): יוצא שללכת ג' פרסאות אורך כשלש שעות. ועתה מתבאר הענין: שבט יהודה אמרו לבני שבט בנימין, שימתינו להם כשלש שעות, עד שהם יגיעו לים."**

ולפי זה יובן המשך הפסוק (תהילים ס"ח, כ"ח): **"שרי יהודה, שרי זבולון ושרי נפתלי"** כי זבולון היה במחנה יהודה

הפסוק...
הוא...
אם...
לא...
אך...
לא...
הוא...
ל...
כתו...
את...
סתים...
מסב...
סתים...
לא...
ו...
סלהם...
עברנו...
שהאבא...
היום...
כיות...
תשו...
קב"א...
אי...

מהכרם...

מה עשו השומרים? עלה החיגר על העיור וכך קטפו את הפירות. כשהגיע בעל הכרם וראה שהפירות אינם, שאל מה קרה וספרו לו שכל אחד מהם לא לקח... מה עשה בעל הכרם? הרכיב את שניהם זה ע"ג זה והענישם יחדיו. כך המשל של חז"ל וכך הענין גם כאן: הסוס יכול לומר מה אני אשם? הן הרוכב הביא אותי לכאן! והרוכב אומר לולא הסוס לא הייתי בא... לכן הם היו קשורים יחדיו כדי שיוכלו לקבל את העונש במשותף.

"מִרְקַבַּת פְּרָעָה ... יָרָה בָּיָם וּמִבְּחַר שְׁלִישֵׁי טַבְעוֹ בָּיָם סוּף" (שמות ט"ו, ד')
 חז"ל אומרים (שמו"ר כ"ב, ב'): שהמצרים נכנסו לים לאחר היהודים. כשהיהודים יצאו, המצרים הראשונים הגיעו כמעט עד לקצה והמצרים האחרונים רק נכנסו למים. ואז המצרים הראשונים פנו לרוץ החוצה והאחרונים פנו לאחור.

מה עשה הים? את אלו שרצו החוצה, הוא הכניס חזרה לתוך המים ואת אלו שזה עתה נכנסו, הוא רדף אחריהם והטביע אותם.

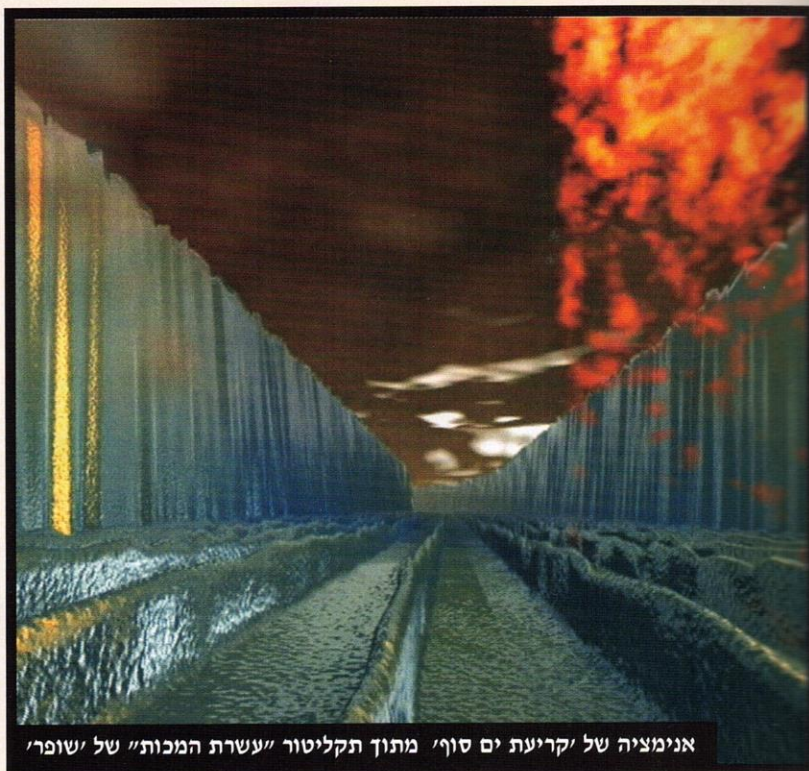
אומר ה"פנים יפות": מי היה הראשון אצל המצרים? פרעה. לכן אותו הים ירה ואילו שלישי שהיו בים סוף, טובעו.

ויש גם דיוק מהפסוק: **"... ירדה בים"** כלומר שאת פרעה הים תפס כשהוא כבר בתוך הים ואילו מבחר שלישי טובעו בים סוף ולא בים, כלומר על שפת הים במקום שיש סוף.

"וּבְרוּחַ אֶפְיָה נִעְרַמוּ מֵיָם נִצְבּוּ כְמוֹ נֶד נְזָלִים קָפְאוּ תְהַמְתּוּ..." (שמות ט"ו, ח')
 אומר אונקלוס: "ובמימר פומך חכימו מיא..."

מסביר ה"באר יוסף", שהמים התחכמו. **"נערמו"** מלשון ערמה! כתוב: **"... ויולך ד' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים"** (שמות י"ד, כ"א) ואומר רש"י: **"ויבקעו המים"**. כל מים שבעולם. ומדוע? כי אם רק ים סוף היה נבקע, פרעה לא היה מעיז להכנס לתוכו! לכן נבקעו כל המים שבעולם ופרעה שראה זאת אמר לעצמו **"ודאי תופעה חדשה בעולם"**. קרא לאחד מחיליו ובקש ממנו את המימיה שלו וראה שגם שם, במרכז המים, יש חור... רק אז העיז פרעה ונכנס למים! ■

אנימציה של 'קריעת ים סוף' מתוך תקליטור "עשרת המכות" של 'שופר'

התפלי היה במחנה דן, האחרון!

"... וישב הים לפנות בקר לאתנו ומצרים נסים לקראתו וינער ד' את כפרים בתוך הים" (שמות י"ד, כ"ז)
 אומר ה"פנים יפות": קריעת ים סוף, לא היתה מחוף לחוף, אלא באותו החוף, אך בצורה של פרסה.

לאחר שבני ישראל יצאו, המצרים האלו לסגת אחורה כלומר לעבר מרכז הים! וזהו שכתוב: **"ומצרים נסים לקראתו"** - לקראת הים...

כתוב במכילתא שבני ישראל ראו את המצרים על שפת הים **"מתים ולא חיים"**, כלומר גוססים. מדוע?

מסביר ה"פנים יפות" שאם הם היו חיים, אזי **"מטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי!"** (פסחים ל"א); כתובות ב"ב: ואי אפשר אפוא לקחת את הרכוש שלהם. ואם תאמר שזה מגיע לנו כי עבדנו אצלם, טענה זו לא תופסת, כיון שהאבא כבר מת. לכן השאירו אותם חיים כדי שיהיה אפשר לקחת הרכוש (ביזת הים).

תשובה שניה: כתוב בגמרא (יבמות קכ"א): שאם מצאו גופת אדם שטבע בים, אי אפשר להעיד "ראיתי", כיון

שפני הגופה יכולים להשתנות במים; לכן, אם המצרים היו מתים במים לא היה ניתן לזהותם (והמכות שקבלו במצרים ודאי תרמו לכך...) ואומרים חז"ל שד' רצה שכל יהודי יזהה את המעביד שלו ויראה שהוא מת ואיך היהודי יוכל לזהות את המצרי אם ימות במים ופניו יכולים להשתנות?! לכן השאירו אותם בחיים עד שיהיה אפשר לקחת מן נפחו את נשמתם.

"... אשיחה לד' פי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים" (ט"ו, א')

אומר רש"י: **"סוס ורכבו"**. שניהם קשורים זה בזה והמים מעלין אותם לרום ומורדין אותם לעומק ואינן נפרדין. ולמה היו צריכים להיות קשורים הסוס והרוכב זה בזה?

אומר ה"פנים יפות": כתוב בגמרא (סנהדרין צ"א): כשהאדם נפטר והוא עולה לשמים לרון בענינו, הנשמה רוצה לפטור את עצמה ע"י הטענה שהיא לא אשמה, אלא הגוף אשם והראיה: **"מאז שעזבתי את הגוף לא עשיתי דבר רע"**. אבל גם הגוף טוען כך ומה עושה ד' שם אותם יחד ומענישם בצוותא. משל למה הדבר דומה? לאדם שהיה לו כרם יפה וחשש שמה יגנבו מכרמו ולכן לא הפקיד שם שומר בריא, אלא לקח עיור וחיגר, לפי שכל אחד מהם בנפרד לא יכול לטול

וירד לים עיר רודם" יודם, אלא יאשון, היו מ, שנאמר לאחר מכן מר השני, יר שנחשון

שון, למה מה איכפת

ול במדבר תע הגיעה לחנות מול ונה ישראל ודה נמצא ילו בנימין

ת ההוראה נס ראשון, כל המחנה הראשון!

י בעקבות י ד' שכיון יניכם תזכו של יהודה

אדם שהלך יעיר אותו יקטן אמר שעה בא אבא, אבל יו שהאבא זפר שעות. אבא ושאל

מר האבא: יבודי אני

ה הפרש בן

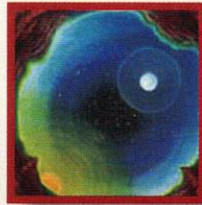
ש' שמחנה יב' שמהלך י' (פסחים אות אורך יענין: שבת ין, שימתניו ייעו לים.

ק (תהילים בולון ושרי ונה יהודה

שואל כענין

'ככל אשר יורוך'

כיצד מתישב הצווי הזה עם רבוי המחלוקות בין תנאים, אמוראים וגדולי ישראל בכל הדורות?

שאלה: בדורו של אחאב היו יוצאים לקרב והיו מנצחים, אחדות עמ"י היתה מעל הכל, לא היה ביניהם מספרי לשון הרע. אנחנו נמצאים בתקופה שבה יש לנו מספר רב

של רבנים, מספר רב של דעות ואם נלך גם אחורה לתקופת התורה שבע"פ לתקופת הגמרא היו הרבה רבנים ובין כולם הרבה דעות וחלק מהענינים שלובנו בגמ' הסתיים בתיק"ו או קשיא. התורה שבכתב לא היה בה מחלוקות, היא אמת צרופה, אבל לעומת זאת בתורה שבע"פ יש רבוי מחלוקות בלי פתרון. איך זה מתישב עם הצווי "ועשית ככל אשר יורוך"?

הרב: שאלה טובה, מקיפה והתשובה פשוטה, כתוב "אחרי רבים להטות" ואחרי רבים להטות פירושו גם במקום שיש מחלוקת יש כללים וגם כשיש תיק"ו יש כללים. במקום שזה מצות מן התורה נוהגים לחומרא, במקום שזה מצות מדרבנן לקולא, מתי זה נאמר? מתי שיש ספיקות או שיש מחלוקות, אנחנו הולכים עפ"י כלל זה. יש לנו שו"ע שאומר לנו הכל מכלל לאחור כל הדברים, איך מתנהגים מהבקר עד הערב, כל החיים, כל השנה. אם אנחנו מקיימים את השו"ע אזי אנחנו 'סגורים' במאה אחוז.

לגבי אחדות ישראל - צריך לדעת שזו הבעיה הכי חמורה שלנו. שנאת חנם עדין מפרידה בינינו ומשאירה אותנו בגלות ואנחנו לא מצליחים להרפא ממנה. זה העבודה של היצר הרע, הוא יודע את שיטת 'הפרד ומשול', כמה שהוא יכול להפריד, כך הוא עושה.

התורה אומרת לך כיצד להתנהג ועפ"י התורה עשה לך רב והסתלק מהספק. אבל רב שהוא באמת ת"ח וירא שמים, לא שכל אחד יתאים לשאלותיו רב, אלא רב תלמיד חכם, שיושב באהלה של תורה תדיר, מפורסם במעשיו הטובים, ואשר אין עליו שם רע חלילה או מעשים לא טובים, רב כזה שהוא נקי ושמועתו טובה, אתה שומע לו ואז לא תצא שום תקלה. ■

משל הבן העשיר והבן העני

>>> המשך מעמ' 1

כמו שאתה רוצה שלך יהיה טוב ויהיה לך גן עדן ותהיה לך הצלחה ושגשוג ופריחה, תדאג גם שלחברך יהיה כן. כולנו בנים של הקב"ה, זה לא רק השכן שלך, הלא, זהו אחיך. אחיך הרוסי, אחיך האתיופני, אחיך התימני, אחיך הפולני, אחיך, כל בני אדם. זה לא קבוצת אנשים שנתקבצו על יבשת או מדינה. אנו עם בני ישראל, יש לנו אב אחד, ישראל אבינו, היו לו שנים עשר שבטים, אנחנו הצאצאים של שנים עשר השבטים, אנחנו 'בני ישראל', אנחנו אחים בדם. אז איך אתה לא דואג לאחיך? למה אתה דואג רק לעצמך? צריך לדאוג גם לאחרים.

אם אחד רואה כתם אצל השני הוא לא אומר לו יש לך פה לכלוך, תנקה. יש, שאפילו ניגשים ומסירים מעליו בעצמם את הכתם. ואם יש לו לכלוך וכתם בנשמה? האם זו אינה מצוה להגיד לו להסיר? אפשר להתנקות ולנקות אחרים. אנחנו חיים את חיינו מאושרים, זה הולך לשעור, זה לתפילה, זה לפה וזה לשם. כל אחד חי את חייו והקב"ה מחכה לנו, נו נו, מתי בני כבר ישובו אלי, מתי? מתי?

אמנם יש רבים שמתעוררים וחוזרים בתשובה, אבל במקום שזה יהפוך להיות גל גדול וסוחף שכל אחד יקח באחריותו עוד כמה יהודים לקרב, הרי שבדרך כלל מנסים בהתחלה לעורר אחרים כשזה עדיין חם אבל אח"כ מתקררים וכל אחד חי את חייו. עזוב, דברתי, אך זה לא עזר. איני מצליח להשפיע על אנשים, כנראה שאני לא מתאים לזה. מתיאס וחסל. האם כשאדם הולך למסחר ולא מצליח הוא מתיאס? לא הולך יום אחד מכירות, לא יום שני, אז מה הוא ירעב וימות? אין דבר כזה. עוד יום ועוד יום ינסה ויתמיד ובאם יראה שלא הולך לו יתחיל מיד לשכנע בכך מיני שכנועים, אחרת לא יהיה לו מה לאכול. אם כן מדוע בעסק התורה והיהדות אנחנו מסתפקים במעט ובמועט?

האדם אינו יודע שבעצם זה שהוא מנסה לעזור לשני הוא נעזר יותר מהשני, זו גם השמירה עליו שהוא ימשיך בדרך התורה. כשאדם אובד לאנשים, אסור לדבר בתפילה, אזי, קודם כל הוא מכריז על עצמו - אב לא מדבר בתפילה, מחר תהיה לו בעיה לדבר בתפילה, כי יגידו לו אתה אמרת שאסור לדבר בתפילה כיצד אתה מדבר? אם כן זו שמירה על עצמו.

גדולי ישראל אמרו שמצות התוכחה שהם קיימו באחרים היתה שמירה גדולה עליהם עצמם לא רק מצוה של 'הוכח תוכיח', לא רק מצוה של 'ואהבת לרעך כמוך'. זו לא רק מצוה, אלא יש בזה גם הנאה עצמית. אב בעצמך המרויח.

וכתב הגאון ר' יונתן אייבשיץ בספר יערות רבש חלק ראשון - דרוש קומו נא ונתחכמה, הבו נא עצה כדת מה לעשות ולמצוא צרי ומזור לתורה הרעה הזאת, למען ירצה ה' לזכות אותנו בתשובה, ולא נהיה בגדר מחסרי חבירו, וזאת עצה היעוצה עצה נמרצה, כי אמרו (יומא פז). כל המזכה את הרבים, אין חטא בא לידו, שלא יהיו תלמידיו בגן עדן, והוא בגיהנום, רב נתחכם למאד לזכות חברנו ולהוכיחו ולהצילו מתוהו דרך לא טובה וא"כ הרי אנו בגדר אין חטא בא לדינו והרי כאן שתי סברות זו מול זו, מחסרי את חבירו ומזכה את חבירו ומדה טובה מרובה ממדת פורענות וא"כ ידבר ה' לזכות אותנו ולכן חובה על כולם לראות בכל התאמצות לזכות חברי וזה הטעם שאני תמיד מוכיח לרבים, שובו אל ה'. ואני יודע כי צוחק עלי רבים ואני רואה נגעי ומכאובי, כי במה אזכה לתשובה אשר רבתי חללים הפלתי במכשולי כנ"ל ואיך אשוב לפני ה', אם לא במזכה לרבי בתוכחה ובתשובה וממני ילמדו כל איש ישראל, כאשר דרשתי פעם רבות: כי דברי אדם שאינו רב ופרנס הדור, בהוכיחו לחבירו ועמיתו, מועילים ונשמעים, מדברי איש כערכי ואם ירכבו שנים בדרך ויאמר אחד לחבירו, אחי עד מתי נבלה זמן בדרך ונעסוק בחיי עולם עובר ונעזוב עולם נצחי, קומה ונספק עצמנו במועט ולכו נשובה לקהלתנו לעבוד בתורה ובמעשים טובים בקהלתנו, ודאי שיותר יהיו דברים כאלה נכנסים באזניו, מאלף תוכחות שלי וכן כל אדם שמוכיח לבני ביתו ואשתו וכו' יותר פועל מכל המוכיחים, וכן כולם. ■

ר
© כל ה
ד
ברוך נה
בו
a and his
Giora
אב
i Rosa
Daniela
דיווג הגו
ulia

מתחברים...!

עם הרב

אמנון יצחק

ביום רביעי 26/01/05
 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

באולמי רון

רח' שטמפר 14 נתניה

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" הערב מאובטח דמי כניסה 10 ש"ח לכיסוי ההוצאות

WWW.SHOFAR.NET

המעוניינים לחלק בבתי הכנסת באזור מגוריהם את קובץ
"גנזי המלך"

לזכוי הרבים בדברי תורה, נא לפנות למלפון: 03-6762226

המעוניין לתרום להפצת גליונות 'גנזי המלך' הבאים לעילוי נשמה, ליום זכרון
 או להצלחתו: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך'
 גליון זה "גנזי המלך" מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן
 this booklet is sponsored for the memory of:

ברבארה פרסקטי בת יהודית לזיווג הגון
 לבנות בית כשר
 Barbara Frascati bat Jeudit

אסתר סונינו
 בת בטינה לרפואה שלמה
 Ester Sonnino bat Bettina

דוד די קונסיליו בן וירג'יניה ומשפחתו
 לחיים טובים על בירכי תורה ומצוות
 David Di Consiglio ben Virginia

דינה סרור בת מסעודה ובנו
 משה בנדוד בן דינה - לעילוי נשמתם
 Dina Seror bat Mesauda and his
 son Moshe Bendaud ben Dina

יהודית חקמון בת גמילה ובנותיה
 לפרנסה וחיים טובים
 Jeudit Hakmun bat Gamila
 and her daughters

אזורה נחום בן ג'מא ומשפחתו
 להצלחת פרנסה טובה
 Azura Nahum and his family

מכרז נחום בן מיסה ואשתו ג'מא בלולו
 בת ג'מא - לעילוי נשמתם
 Mevorach Nahum ben Misa and his
 wife Gemma Bellulu bat Giora

ונדא פוג'אטו בת אלאונורה
 לעילוי נשמתה
 Wanda Poggetto bat Eleonora

ג'ובני אמתי בן קרלא
 לזכות לחזור בתשובה שלמה
 Giovanni Amati ben Carla

ג'יאני מוסכתי בן כוסטנצא
 שיוכו כל עם ישראל לברכה שלמה
 Gianni Moscatti ben Costanza

אנריכו ארון מג'אר בן רווא
 לעילוי נשמתו
 Enrico Aaron Magiar ben Rosa

סטפנו קלאו בן פראנקה
 לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו
 Stefano Calo' ben Franca

אילן חי דבש בן ג'לסומינה ושותפו סימו
 נאזי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה
 Ilan Hai Devash ben Gelsomina
 and his associate Simo Nesi
 Naaman ben Laura

דוב חיים דבש בן מיכל מינא
 לפרנסה טובה ולבנות בית כשר ונאמן
 Dov Haiim Devash ben
 Micol Mina

יוסף אלקס בן דניאלה
 להצלחה בחיים
 Yosef Alex Molayen ben Daniela

שמואל פרסקטי בן ויטוריה ומשפחתו
 לפרנסה טובה וחיים טובים
 Shmuel Frascati ben Vittoria and
 his family

מרטינה די קסטרו
 בת סבריינה לרפואה שלמה
 Martina Di Castro bat Sabrina

אליהו חי גוטה
 בן חנה לרפואה שלמה
 Eliahu Hai Guetta ben Hannà

אדי מסיקה בן ג'יוליה
 לזיווג הגון כדי לבנות בית כשר בישראל
 Eddy Messica ben Giulia